

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
40-ik szám. — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezlszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Zászlószentelés előtt.

Rimaszombat város lakossága folyó évi június hó 5-én fényes ünnepségre készül. Az általános ipartestület 10 éves fennállásának évfordulóján „zászló-szentelési ünnepély“-t rendez, mely ismert programja szerint nemcsak impozánsnak, hanem lélekemelő és tanulságos ünnepségnek is ígérkezik. Részt kell azon vennünk mindannyiunknak, még pedig a legmelegebb érdeklődéssel!... Azonban a midőn felhívjuk a közfigyelmet az emberi társadalom egyik leghasznosabb osztályának ezen kiváló ünnepségére, egyúttal megragadjuk a kedvező alkalmat, hogy városunk iparügyének felvirágoztatása érdekében behatóan foglalkozzunk az iparfejlesztés szükségessége és az ipartestületek hivatásszerű tevékenységének kérdésével is.

Régebben a társadalom különböző osztályai közül legnehezebb és legkellemetlenebb helyzete volt az iparos osztálynak. Nehéz azért, mert az iparosnak a tudományos technika nem nyújtott annyi alkalmas segédeszközt a multban, mint a mennyit a jelenben nyújt: s kellemetlen pedig azért, mert az ipart, sajnos, mostoha gyermeknek, sőt igen sokáig lealázó foglalkozásnak tekintették.

De hála a gondviselésnek, ma már odáig jutottunk, hogy a tudomány vívmányai és a művelt emberiség józan felfogása alaposan megváltoztatták ezen előítéletes és helytelen világnézetet. Mert az ipari munka, izléses és művészi termelvényeivel, általános tiszteletet és közbecsülést követelt szakavatott és művelt munkásai részére, fényesen behozta a nagyvilág előtt azt, hogy az emberi társadalom haladásának kiindulási pontja egyedül csak a munka lehet. Az ész és kéz munkája folytonos küzdelem a természettel, hogy annak értékes kincseit felkutathassa és lefoglalhassa, erőit legyőzze és hatalmába kerítse s mindezeket az emberiség hasznára fordíthassa. Köztudomású az is, hogy az ipari és művészi munkának az az előnye van a napszámos munka felett, hogy az a legegyszerűbb mester-

ségtől fel a művészetig, mindent magában foglal. A modern iparban tehát kell, hogy a kézügyesség a jó izléssel, szakértelmességgel, művészi képességgel és technikai tudományos ismeretekkel is párosuljon, hogy az ekképen termelt tökéletes munka értéke tízszeres-, sőt százszorosra is emelkedhessen. Szóval mindezekből világos, hogy a minden téren tapasztalható rohamos előhaladást, egyenesen a sok irányú munkásságnak köszönheti a társadalom.

Akarva nem akarva be kellett látni a különféle elemeknek, hogy az ipar minden tekintetben egyenrangú a többi életpályákkal; egyenrangú azért, mert ezen épen úgy lehet alkotni észszel, ügyességgel és szorgalommal, mint a legtudományosabb pályákon. S hogy az ujabbkori ipar több hasznot nyújt és nagyobb jólétet biztosít, mint akármely más kenyérkereseti foglalkozás. Epen azért végre ki kell irtanunk azt az elfogultságot és lenézést, melylyel eddig az iparosélet és üzlet minden lépten-nyomon találkozott; sőt kiválóan tiszteltté és becsültté kell tennünk azt a foglalkozást, melytől országok jóléte és anyagi felvirágzása függ. Mert nem szabad felednünk, hogy az iparosok és kereskedők táborából kerülnek ki azon dicső hadvezérek, kik minden vérontás nélkül nyernek dicsőséges esztákát s győzelmeiknek áldásos gyümölcseit milliók és milliók élvezik!...

Azonban, hogy az emberi társadalom különféle osztályai között a még mindig tátongó nagy mélysegeket, minél könnyebben áthidalhassuk, magának az iparos osztálynak is erősen közre kell munkálnia, annyival is inkább, mert ma már az önképzés mindenféle eszközei és intézményeivel rendelkezhetünk. Mert nem „a tisztas ipar“-ral való hiú kérdés és büszkélkedés, hanem a tisztas viselet, a józan és becsületes életmód, a jellemzilárdság és kötelességérzet, az alapos szaktudás és műveltség azon nemes erények, melyek az emberi társadalomban a mai kor iparosának az őt méltán megillető helyet biztosítják.

De a kormány, ipar- és kereskedelmi ka-

marák, hatóságok, ipartestületek és a társadalom is vállalva munkáljanak közre mindannyian a magyar ipar fejlesztése és felvirágoztatása érdekében. Tegye meg külön-külön, de együttesen is mindenik faktor a maga kötelességét, mert csakis kitartással és egyesült erővel lehet megteremteni azt az erőteljes és versenyképes nemzeti ipart, mely után ma még csak epedve áhítunk!... Az iparfejlesztés terén a társadalom tevékenysége kétségkívül hatalmas tényező, melynek támogatásra törekvő szervezkedése már magában is nagy vívmány az iparra nézve. Ámde sajátos hazai viszonyaink között, annak legerősebb szervezete is csak egyoldalú alkotás maradna és működése sem lenne valami eredményes, ha csak nem sietnek támogatására: az államhatalom, iparkamarák és testületek, hogy nemzeti iparunk ügyeit és viszonyait végre-valahára alaposan rendezzék s hazánkat a külföldtől közgazdaságilag függetlenítsék.

Ma egész ipari szervezetünk az 1872. és 1884. évben alkotott ipartörvény alapján áll. — A gyakorlati élet elismerte ugyan ezen törvényeknek előnyeit, de fölfedezte egyszersmind hibáit is. Az illetékes iparhatóságoknak és testületeknek kötelességük ezen hibákra reámutatni s azok hátrányaira a törvényhozó testület figyelmét felhívni, hogy így a hiányos törvény, az iparos érdekek kívánalmainak megfelelően, minél előbb átalakíttassék. — A míg pedig az érvényben lévő ipartörvény a szükséges módosításokon keresztül nem megy, addig az ipartestületek és hatóságok szigorúan alkalmazkodjanak annak rendelkezéseivel.

Végül a rimaszombati általános ipartestület 10 éves jubileuma és zászló-szentelési ünnepélye alkalmából, szabad legyen az illető igen tisztelt ipartestületnek a legjobb akarattal becses figyelmébe ajánlanunk a következőket: „Igyekezzenek törvény által előírt céljának megfelelőleg az ipartestület tagjai között a rendet és a jó egyetértést fenntartani; az iparhatóságoknak az iparosok közötti rendre irányuló működését hathatósan támogatni;

T A R C Z A.

Dolce far niente.

Irtta: ÖRDÖG RÓBERT.

Reméltem, jó ezimet adtam e szilfidi termetű czikk-
czaknak; velős, jellemző és mindent kifejező, s mint
ilyen, megkapó; e szerint nyugodtan mehetek előre, exis-
tenciám biztosítva, az olvasó követ és érdeklődni kezd;
ergo türelmet és figyelmet ajánlok.

Gondtalan, ezáltalán, azaz, hogy tétlenül dolce far
niente, májusi, rügyet bontó hangulatba, átadva maga-
mat, uri személyemet az álmodozásnak, ében álmodás-
nak, át az ábrándoknak, mint aféle jámbor poétai lélek.
— kérem nem dicsékszem — füstfelhőbe burkolt, mit
magyar királyi inkább hosszúra, mint keskenyre reme-
kelt dohánynyal megtömött esibukom kavart; ülök, azaz
dehogy, heverészek vadonat ujonan behuzott bordó pam-
lagomon, ekként fumigálva az egész körülem levő világot.

Igen: heverészek, igen: fumigálok, azaz fumigá-
lom, vagyon benne módom, mióta az állam szekerének
egyik kerekét tologatom. Huh! ördög és pokol, majd el-
szóltam magam majd lerántottam volt az inkognitóság
fátyolszerű leplét, pedig hát így, lepel-burnusba bur-
kolva sokkal érdekesebb, sokkal vonzóbb vagyok; nemde
szíves, kedves, nyájas olvasóim? leplezetlenebb, a lepel-
burnus alatt, s ez magába haszon, tisztá, merő haszon.
Advoceim: füstfelhő, és advocem: burkolt. Hogyis
mondja jó Petőfi:

„Szeretlek én téged pipám,
És a dohányt mely benned ég.
Hogyisne, füstöd fellege,
Miként galambom szeme kék.“

Ime, egy közös pont, miben találkozunk, miben
szellemeink érintkeznek; már minthogy én és jó Petőfi,
szellemem és Petőfi szelleme, figyelmen kívül hagyva
természetesen a galambot, mivel nós vagyok; az én ga-
lambom, kedves feleségem, kinek szemeit azonban elnem
árurom; . . . denique megvan a szellemi rokonság: Ördög
R. feleséggel és Petőfi S. galamb nélkül. Egyébaránt

defináljunk kissé: szeretem, határtalanul szeretem az
életet, s annak minden gyönyörűségét, hogy pedig azok
között a pipa nem utolsó helyen áll, sőt tekintélyes po-
sitiót foglal el, kivált nálunk, különben szittya ivadékok-
nál, ezt bizonyítgatunk merőben felesleges; hiszen nagy
pipájú, kevés dohányu magyar a nevünk is, hogyne sze-
retném hát, hogyne rajongnék érte én, nagy Magyar-
országnak igazi hű fia.

Mindent a hazáért, ez az én jelszavam. — Vérem
nem onthatom, pro primo: mert ez idő szerint nincs
reá alkalmam; pro secundo: mert egy kissé öreg is va-
gyok már a vérontáshoz. Nota bene, sugva mondom meg
az öreg szót, nehogy valaki, kivált feleségem, meghallja,
nem szeretném blamirozni magam, kivált pedig a fami-
liát. Vérem nem onthatom, ontok tehát füstöt, és ezt jó
lélekkel ajánlhatom több más honfitársamnak is; legyen
füst, ha nincs vér, onton ki mit képes, mert mindenek
fölött fődolog az ontás.

Nos, nyájas olvasóm, szép olvasónóm vagy nincs-e
igazam? Nem szinmez bölcsesség amiket beszéllek, nem
tisztá színarany? legyek ámbár ördög, amint az is vagyok,
de reméltem nem zöld.

Ah! mi szép dolog is, mi pompás dolog is az a
dohányzás; én csodálom, valóban csodálom hölgyeinket,
mert irtóznak annyira a dohánnyfüsttől, nem érve itt ter-
mészetesen a századvég emancipált, leánygimnáziumos
hölgyvilágát, nem a nőemancipáció eszméjének fattyuhaj-
tasait ápoló gyöngéd nemet. Meglehet különben, hogy
mint sok mindennek, úgy ennek is a férfiak, férjem ura-
mék a legnagyobb okai; azok a zsarnok férjek, mopsz-
nérók, kik csak keserű füstöt nyeletnek a bájos nő-nem-
mel, kedves életpárjokkal, enyelegve ékes kaszárnya sti-
lusba, gyöngédkedve ékes fiakker tempóba, à la Bugyi
Sándor.

Tisztelet, minden tisztelet a kivételeknek, a minta-
férjeknek, közöttük önmagamnak, aki előtt éppen kalapot
emelek. — Ah! én és én! rém tekintetek zsarnok,
mopszli-férjek, réam, ki dohánnyfüstös gondolataimból is
a legédesebbet, legizletesebbet szánom a gyöngéd, a bü-
bajos nőnemnek . . .

Tehát a dohányzás — Göndör, bodor füstök, lila,
ibolyaszínű vékony füstkarikák, üdvözlet tinektek. — Ah!
milyen kedvesek, nyájasak, ábrándra esábitók vagytok ti,
mily paradicsomi élvezetet keltök. Micsoda hatalmas kon-
vulsiv erővel ragadjátok ti meg az én bohó szívem. —
Egyébaránt jó lesz, ezélszerű e hangon nem folytatni
tovább, nem esapni át dur-ból lágyan ömlő moll-ba, nem
a holdsugárral garnirozott csillagfényvel élő kölyök poe-
ták konventionális útjára.

Ismerek, sok embert ismerek, ki pipa szó nélkül
gondolkozni sem tud, ismerem az élettársadalomunk sok
és hangadó munkását, nota bene: szellemi munkásokat
érték, akiknek eszméi ép itt gyökereznek; innen keltek
szárnyra e füstfellegekből. Igaz, tagadhatlan, s ez is hon-
nan lenne kimagvarázható leglogikusabban, hogy a leg-
jobb eszmék, gondolatok sokszor magukon viselik e füs-
tös jelleget, illatuk nikotin, természetük lenge, füstként
oszolnak szét. Füst, hamu a sorsa, a legszebb eszmének,
nemes buzgalomnak, szent lelkesedésnek; megint ne fe-
ledjük: pro domo beszéllek, nálunkra teritem a vizes pok-
rócot, hogyha ugyan vizes, s hogyha ugyan pokrócz?
Illustrálni tudnám különben példákkal, hanem az
olvasó így is hiend nekem, igen! kell hogy higgyen;
nem vagyok én poéta, hogy hazudjam. Ezt is sugva
mondom, szó köztünk maradjon, különben megtépne
valamely borzalmas és borzas pegazer. Uj szó, önalkotás,
ajánlom a tudós akadémiának.

Pipa és nő, nő és pipa, összeköttetésbe hoztam
volt fént, eme két külön fogalmat; s ime a legnagyobb
való örömemre azt kell tapasztalnom, ez összeköttetés, e
kapcsolás által, két különbözőből, egy valódit nyertem;
egy valódi konkrét, s tollam alá mintegy kínálkozó tár-
gyat, melyet tovább fűzve, csinos tárczavéggé gömbö-
lyíthetek ki.

Megbecsülhetetlen, megfizethetetlen, tapasztalat, ér-
zés, találmány, — magam sem tudom mint nevezem.
Most már nyugodt vagyok, a legközelebbi jövőt illetőleg.
Van a dohányzásnak, jámbor olvasóim, — jámbor?
— hát még mi lesz? —, igenis, hogy van egy ádáz
ellensége. Már csak kimondom, ha megtépnek is érte,

kölcsönpénztár alapítása, közös árucsernok, iparszövetkezet, közös nyersanyag-raktár, betegsé-gyógyító-pénztár létesítése és száz, meg száz életbe-vágó kérdés megoldása által minden irányban előmozdítani s őket folytonos önképzésre, halad-ásra és társadalmi társulásra serkenteni és buz-dítani; az iparos tanulók és segéddek szellemi, erk-ölcsi és szakirányú képzését atyai jóindulattal irányítani; mert csakis ily lelkiismeretes utánjá-rás, teljesen tájékozott és tudatos kormányzás és az iparügynek odaadó hiv szolgálása által remél-hetjük azon jobb kort, mely után, buzgó imádság epedez százezrek ajakán!...

Az a felszentelendő tiszta és szeplőtelen zászló pedig legyen az általános ipartestületnek jövőben minden szépre és jóra vezérlő varázs-erejű jelvénye, melynek fennen lobogtatásával biz-tos kézzel és eredményesen irányíthatóak váro-sunk iparának fejlődését az ipari művészet leg-magasabb fokáig!...

Szerencse és siker kísérje hazafiás és nemes törekvésüket!!...

Szentiványi Árpád méltósága.

Alig érhetne közpályán szebb kitüntetés megyénk egyik közkedveltségű vezérét, Szentiványi Árpádot, mint a midőn őt a tiszai evangélikus egyházkerület fel-ügyelőjévé választotta. Szép kitüntetés ez nemcsak azért, mert a protestáns egyházi szervezetnél fogva, az egyház-kerület felügyelője egyenjogú elnöktársa lévén a püspök-nek, mint ilyen az egyházkerület nagy testületének mint-egy világi püspöke; hanem kivált azért, mert e kitünt-eésre alig lehet sikeresen pályázni a más téren már szin-te megszokott korteskedéssel és egyébbel, mint csupán egyházi érdemekkel, melyeket aztán az önkényt megnyi-lakozó közbizalom elismer és megjutalmaz.

Szentiványi Árpádot is egyházi érdemei s az egy-házkerületnek ezeket elismerő közbizalma ültette köz-vetlen nagynevű elődjének Zsedényi Edének és Péchy Tamásnak felügyelői székébe.

És méltán; — mert Szentiványi Árpád, a mint tudjuk, szinte kereste az alkalmat, hogy egyháznak szol-gálatot tegyen s nem volt az a közgyűlés avagy bizott-sági ülés, melyet ő elmulasztott volna; nem volt az a megbízás vagy kiküldetés, melytől ő szabadkozott volna. Ehhez hozzájárult aztán mint igazi magyar gen-tynek lekötélő, gavallér modora, melylyel az egész egy-házkerület rokonszenvez. S hogy mily önzetesen és büszkén tartja és vallja magát egyháza tagjának, ennek a többi közt a legutóbbi országos zsinat alkalmával adta tanubizonyságát, midőn az országos evangélikus egyház elnevezéséről volt szó s ő azt indítványozta, hogy nevez-tessék el egyszerűen — magyarországi lutheránus egy-háznak. — Mind e tulajdonainál fogva tehát már régtől őt tekintették Péchy Tamás leendő utódjának, még annál inkább is, mert valahányszor helyettesíteni kellett a felügyelőt, az egyházkerület mindig Szentiványi Árpádot szölitotta.

Megválasztása méltó volt ez előzményekhez. A szavazatbontó bizottság Miskolcra f. hó 26-ikán ült össze Zelenka Pál püspök és Szontagh Pál (gömöri) el-nökte mellett s azt állapította meg a választás ered-ményeül, hogy beadatott 168 anya egyházközség rész-éről 349 és a tanítványok részéről 9, összesen tehát 355 szavazat, melyből Szentiványi Árpádra 325, Kubinyi Ala-dárra 4, Szentiványi József-re 2 és dr. Medzihradski Frigyes-re 2 esett; 16 pedig, mely Bácsfalu, Fekete-Le-hota, Murány-Hosszurát, Hosszuszó, Szirk, Komlós-Ke-resztes, Kükemező és Kladzányé volt alaki hiányok miatt érvénytelennek nyilvánítottak. A választás fontos jogát, kötelességét minden egyes jogosult testület tényleg gy-aakorolta, csak egyetlenegy egyházközség mulasztott vagy talán tüntetett s ezzel vármegyénkhez hozott nem épen diesőséget, mert az az egyházközség — Tiszolez.

ez pedig a... házasság. Kimondtam, vissza nem vonom mindössze, becses személyem netalán belekeverése ellen, — mintha talán öntapasztalat után beszélnek — protes-tálók, opponálóak, agítálók erőlyesen. Amiket mondani fogok, abban én nekem legkisebb árnyékom sincsen. Az én házaz élttem egén, vidor bodoran kavarodik a füst a vékony lilaszín karikák felhője, mig szabadon csalom elő — őket, orrasavaró magyar királyi trafikomból, — prüszköltethetném meg vele Lukács excellentiát, ugy amint én kívánom.

Kérem, nem politikai tendenciosus mondásul veendő ártatlan enyélés az egész. E szerint mig az ember nő-len, kényére, kedvére dohányozhatik; ám hajtsd büszke ember, fejed a házasság rózsás igájába, vége a kénynek, kedvnek, a nembeli arany szabadságnak. Furesza, valóban furesza dolog is az a házasság; mennyi mindentől ki — és mennyi mindenbe beforgatja az 'embert. De már itt igazán meg nem állhatom példa nélkül; ott van, élő példa — körömbé maradvá, — egyik, máskülömben holló fűrtő sógorom, nota bene: kettő van, tehát ígyis mondhatnám: a szendébb, a külömben eléggé hunczult; ki mióta sógrom, azaz mióta nő... no de bővebb magya-rázathoz nem boesátkozom, tartom magamat amaz arany szabályhoz: de mortuis nil nisi bene.

De ime, ugy veszem észre, csibukom fnékig éggett. Kezd ő, és kezdek én, ergo kezdünk mindketten keserűek lenni. Tehát ezennel abba hagyom.

Füsttel kezdtem, ime füsttel végzem. A nyájas ol-vasó, ki bizonyára, valamelyes élénk, szelleműs, ötletes, tartalmas, etcaetera cikket várt, bizonyosan, s alaposan csalódott.

Reményei, bokros reményei, alaposan füstbe, ördög kavaritathoz esibuk füstbe mentek.

Vigasztalódjon, száljon füstére a vigasztalás gyöngy harmatja.

Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. De mit tehetek én, mit a jámbor tárczairó, mikor rohamlép-tekkel közelít felé, s közelít ő az ugorka szezonhoz.

A megválasztottat a bizottság Miskolcra a legelső vonattal sietett üdvözölni Királyiba, hol Szentiványi Árpád vejenél: Szontagh Zoltán főszolgabírónál időzött. Zelenka Pál püspök gyönyörű beszédben adta tudtul a közbizalom fényes megnyilatkozását Szentiványi Árpád-nak, ki meghatóttan felelt és köszöntö meg a bizottság üdvözlését. Ott volt Hámos László megyénk főispánja is, hogy a vármegye területén üdvözölje a püspököt, majd pedig a megválasztottat. Azután a házi úrnő vendég-asztalhoz ültette a társaságot, hol a pezsgőnél Szentiv-ányi Árpád nyitotta meg a felköszöntők hosszú sorát.

A hivatalba való ünnepies beiktatás Miskolcra július 10-én lesz.

Mintogy a főrendiház jelen szervezetét megállapító törvény értelmében az országos evangélikus egyháznak egyetemes felügyelője és két hivatalos legidősb egyház-kerületi felügyelője a főrendiház tagja s mert ez idő szerint csak egy egyházkerületi felügyelő, nevezetesen Laszkáry Gyula él főrendi joggal: ennél fogva Szent-iványi Árpád beiktatása után az egyházkerületi felügye-lőség jogán főrendi méltóságot nyer. Örömmel és szívből üdvözöljük őt méltóságában!

Értesítés és meghívás!

A rimaszombati községi elemi fiu- és leányiskolá-ban az évről vizsgák a következő sorrendben fognak megtartatni:

Június hó 11-én d. e. 10 órakor a leányiskolai r. kath. növendékek vallástani vizsgája.

Június hó 13-án d. e. 10 órakor a fiu iskolai róm. kath. tanulók vallástani vizsgája, az illető iskolák helyi-ségében.

Június hó 19-én d. e. 9 órakor az ev. ref. és ág. hitv. ev. mindkét nembeli növendékek vallástani vizsgája, az illető hitfelekezeti templomokban.

Június hó 20-án d. e. 10 órakor az izraelita val-lású mindkét nembeli tanuló ifjuság vallástani vizsgája a fiu-iskola helyiségében.

Június hó 20-án d. u. 5 órakor kertészettől, 6 óra-kor a tornászattól.

Június hó 21-én d. e. 8 órakor a fiu- és leányis-kolai I. oszt. tanulók vizsgája.

Június hó 21-én d. u. 2 órakor a fiu- és leányis-iskolai II. oszt. tanulók vizsgája.

Június hó 22-én d. e. 8 órakor a fiu- és leányis-kolai III. oszt. tanulók vizsgája.

Június hó 23-án d. e. 8 órakor a fiu- és leányis-kolai IV. oszt. tanulók vizsgája.

Június hó 24-én d. e. 8 órakor a fiu- és leányis-kolai V.—VI. oszt. tanulók vizsgája.

Az osztályvizsgák az illető iskolák tanhelyiségeiben fognak megtartatni, melyekre az érdeklődő szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja

Rimaszombat, 1898. május hó 25-én.

Az igazgatóság.

Zászlószentelés.

Városunk közönsége nagyban készül a vasárnapi zászlószentelésre. A rendező-bizottság a város közönségé-hez a külső fény emelése végett következő felhívást intézi:

„Felhívás és kérelem Rimaszombat város lelkes közönségéhez. Ipartestületünk — 10 éves fennállása alkalmából — f. hó 4-én a „Zöldfa“ épület földszinti helyiségében tanonez munka-kiállítást ren-dez, 5-én pedig dísz-zászlajának felavatási ünnepélyét tartja — Miután ezen alkalmakra meghívásunk folytán városunkat hazánk különböző vidékéről érkező vendégeink szíves látogatásukkal tisztelik meg, bizalommal fordulunk polgártársainkhoz azon kérelemmel, mi-szerint szívesen látott kedves vendégeink iránt érzett tiszteletünknek adjunk kifejezést külsőképen is az által, hogy június hó 4-én és 5-én díszítsük fel házainkat nemzeti zászlóval minínyájan, bizony-ságúul annak, hogy örömmel ünnepünkben városunk minden lakosa osztozik — Rimaszombat, 1898. június 1-én. — Az ipartestület és rendező-bizottság nevében: Kriston Szabó János elnök, Rónay Gyula jegyző.”

A gyönyörű szép zászló már megérkezett, s a bi-zottság azt hivatalosan átvette. Meggyiszini moirée-se-lyem, dus aranydíszítéssel, két nagy aranyrojjal. Egyik oldalon két összefogott kéz, fölötte: a rimaszombati ált. ipartestület, alatta 1898. Másik oldalon „a munka neme-sít“ felirat. — Az ünnepély részletes programja ez:

„1898. évi június hó 4-én: 1. A vidéki vendégek fogadása az indóháznál. (A fogadásra kiküldöttek jelvényt viselnek.) — 2. Dél-előtt 9 órakor gyülekezés a város háza nagytermében s onnan felvo-nulás testületileg a „Zöldfa“ épület földszinti helyiségeiben a tanonez munka-kiállítás megnyitásához. — 3. 10 órakor a ta-nonez munka-kiállítást megnyitja Szabó György polgármester és beszédet tart Törkölly József ipariskolai igazgató úr. Ösztöndíjak és kitüntető okmányok kiosztása — 4. Délután 2 órakor kirándulás a vidékről érkezett vendégekkel az állami földmives iskola Kurincez-pusztai telepre. — 5. Este fél 7 órakor ismerkedési estély a Szé-chényi-kert helyiségében; 8 és fél órakor fáklya-szerenade a zászló-anya tiszteletere. — 1898. évi június hó 5-én: 6. Reggeli 8 órakor gyülekezés a Polgári Olvasókör helyiségében — 7. 9 órakor a zászlóanya méltóságos pelszuci Hámos László úrnő érkezése az őt felkérő küldöttség élén. — 8. 9 órakor díszfelvonulás a bevont zászlóval — zeneszó mellett — a főtéren ez alkalomra felállítandó emelvényhez; — a) A „Hymnus“ elénkélése a polg. dalkör által. b) Felavató ünnepi beszéd, tartja: Nqos Bornemisza László vármegyei alispán úr. — c) A zászlószegnek beverése a megállapított sorrendben. — d) A „Szózat“ elénkélése a polg. dalkör által. — e) Visszatérés a kiindulás helyére a kibontott zászlóval, zeneszó mel-lett — 9. Délután 1 órakor dísz-ebéd a Széchenyi-kert fedett táncz-helyiségében. — 10. Délután 4 órakor tánczmulatság ugyanott.

A zászlóavatás előtti napon a „Zöldfa“ épületében iparostanonez munka-kiállítás lesz, melyen az „apatini kosárfonók nyersanyag- és áruaktár szövetkezte“ is hazai termékekből álló szép kiállítást rendez. Erre kü-lönösen felhívjuk a közönség érdeklődését.

Szíves kérelem. Tisztelettel kérjük ez uton is az iparos tanoneztartó t. mester urakat, hogy a folyó évi június hó 4-én megnyitandó „iparos tanonez munka-kiállítás“-ra elkészített munkákat folyó évi jun. hó 2-án az az esütörtökön délután 4 órától 6-ig, a volt „Zöldfa“ című vendéglő épületében a rendező bizottságnak annál is inkább adják át, mert június hó 3-án a bíráló bizott-ság csak azon munkákat fogja kitüntető jutalmazásra ajánlani, a melyek annak idejében beérkeztek.

Hirek és vegyesek.

Érettségi biztosok. A vallás- és közoktatási miniszter kormányképviselőkül az ideí érettségi vizsgá-latra kiküldte a rimaszombati egy. prot. főgymnasium-hoz: Kenessey Béla kolozsvári cv. ref. főiskolai igazga-

tót, a rozsnói ág. hitv. evang. főgymnasiumhoz: dr. Fröhlich Izidor budapesti egyetemi ny. r. tanárt; a ren-delkezése alatt álló rozsnói róm. kath. főgymnasiumhoz pedig miniszteri biztosul dr. Finczy Ernő kir. tanácsos főgymnasiumi igazgatót küldte ki.

Uj albiró. A király Kovács Géza sátoralja-ujhe-lyi törvényszéki jegyzőt a helybeli kir. törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

Pósa Lajos vármegyénk jeles szülötte, kiténő író, Rákosi Viktor, Bródy Sándor és Papp Elek képviselő társaságában a pünkösztünnepet Radnóton öreg édes-anyja házában töltötte. A kedélyes bohém-társaság ked-den reggel utazott vissza.

Halálozás. Dr. Burszky Dániel itteni származá-su budapesti ügyvéd, — a fővárosi törvényhatóság tagja — Burszky Sámuel öcsese, május hó 31-én Kis-Szapá-ron elhunyt. Temetése Budapesten nagy részvét mellett ment végbe folyó hó 1-én. — Nyugodjék békében!

Vonat által elgázolt fogat. Csodaszerű vé-letlen által menekült meg az ugyszólván biztos haláltól m. hó 28-ikán délután B.-Gyarmat közelében Báro Podmaniczky Béla es. és kir. kamarás, huszárkapitány, a rimaszombati méntelep osztályparancsnoka. Fáy Albert noárádi főispáni titkárral Romhányba akart kirándulni B.-Gyarmatról. A ribai átjáróhoz érve, hol a vasúti vo-nalnak nagy kanyarulata van, az épen teljes virágzásban levő dus lombu akácok miatt nem láthatták, hogy egy vonat közeledik. Mintogy a korlát nem volt leboesátva át akartak hajtatni a sineken. De épen ebben a pillanat-ban rohogott elő a vonat mozdorya is, mely az egyik lovat ugy kettészelte, hogy egyik fele a töltés egyik oldalára, a másik a töltés másik oldalára esuszott; a lo-vakat és a kocsit pedig pozdorjává zuzta. Fáy és a ko-csis az ütődés következtében kilökettek a kocsiból, báró Podmaniczkyt pedig a vonat egy darabra magával von-szolta. Fáy az oldalán szenvedett ütődést, Podmaniczky a fején nagyobb zuzódást A kocsisnak semmi baja sem történt. Ő volt az első, aki föltápáskodott, s látva, hogy a két urnak sem történt komolyabb baja, fejét megcsó-válva szölt: „No, hogy ha most nem haltunk meg, akkor sohase halunk meg!“ A sebesülteket egy előkerített ko-csin visszazárolították B.-Gyarmatra, hol orvosok vették gondozásukba. A kapitány másnap — vasárnap — ide állomáshelyére utazott, s itt a méntelepi orvos vette ke-zelés alá. Az aránylag szerencsésen végződött balesetnek az az oka, hogy az illető ör nem boesátotta le a korlátokat. Az ügyesség különben megindította a vizsgálatot annak földerítése végett, hogy kit terhel mulasztás. Az eset hire gyorsan elterjedt, s mindenki örült a derék pa-rancsnok szerencsés megmenekülésének.

Majális. A helybeli községi elemi fiu- és leány-iskolák növendékeinek majálisa a legkedvezőbb idő mel-lett máj. 26-ikán tartatott meg a szabadkai erdőben, nagy-számú szülő és vendég részvételével. — Az ifjuság régi szokás szerint iskoláiban gyülekezett össze s zászló alatt, zeneszó mellett vonult ki a szabadba, hol a kész táncz-hely s hűvös sátrak várakoztak rája. Csakhamar kezdetét is vette a táncz, melyet csak a jó ebéd szakított meg. A közebed, melyet Csernik, szabadkai vendéglős állított ki s melyen mintegy 70-en vettek részt, a legkitünőbb sikerült bankettek közé sorozható. Ebédután ismét kez-detét vette a táncz s tartott sötét estig.

Állami közutak vizsgálása. Scholtz Gusztáv kir. műszaki tanácsos május hó 23—28-ika között be-utazta Juraskó Jakab kir. főmérnökkel együtt Gömör-vármegye állami és államilag segélyezett közutait és az utak állapota és fentartása fölött a legnagyobb meglege-déssel nyilatkozott.

Tanulók mérközése. Gimnáziumunk ifjusága pénteken reggel szakadó esőben indult el a kerületi tor-na-versenyre, melyet az idén Szatmár városában tartottak meg a kassai és beszercezbányai tankerületek közép-iskolái. Az összemérkőzésre 18 gimnázium tanulói jelen-tek meg, összesen 815-en, tanáraik vezetése alatt. — A helybeli egy. prot. főgimnáziumból 36 tanuló verseny-zett s a jury felületes ítélete daczára (melyből világosan kitetszett az érdek és a protekció), mégis nyolcz díjat sikerült kivivniok. A rendező-bizottság, mely elismerésre méltó buzgalmat fejtett ki a vidéki gimnáziumok fogadása és ellátása körül, a versenyek rendezésében nem volt eléggé körültekintő. Nem volt az a kellő rend s a versenyszabályok praecizozásában néhány fontos dolgot figyelmen kívül hagyott s ez által tág teret nyitott a részrehajló elbirálásra. A versenyek sorrendjét is olyfor-mán állapította meg, hogy két speczialis versenyben (27. díjra) a vidékiek részt sem vehettek s ép e versenyek foglalták el az időt annyira, hogy a programnak leg-érdekesebb részeire nem volt idő. Így elmaradt a ma-gasugrás, melyben a mi fiaink a legerősebbek vol-tak. De a ve senyek többi nemeiben is kiválóttak a ri-maszombatiak, mind e mellett a nem eléggé praecis ver-senyszabályok miatt disqualificáltak a legjobb sulydobót, noha két méterrel tovább dobta a 15 fontos ólomgolyót, mint versenytársai. Így járt a távol ugró is. Sőt a kétél-mészás is függeszkedésnél is kézzel fogható tévedésekbe estek a bírálók, minekfolytán ifjuságunk érthető méltat-lankodással lemondott a további versenyzésről. Csakis így érthető meg, hogy ötméteres távolugrással arany-, s ne-gyedfélméteressel ezüstérmet nyertek, holott nálunk, még az alsóbb osztályosok is szebb eredményekkel dicseked-hetnek. Az ítéletek kihirdetésénél ifjuságunk már nem volt jelen s így csak utólag tudta meg, hogy a verseny-bírószág mégis nyolcz különböző díjra edemesítette. — A kerületi tornaverseny tehát csak egy nagyobbzabásu kirándulás értékével bírt, melynek azonban így is meg volt a nagy erkölcsi haszna, mert ifjaink nagy földet jártak be, s megismerkedhettek az idegen tanítványok tanulóival s így a kettős cézből egyiket elérték.

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter két városunkban is hosszú időn át működött tisztviselőt lép-tetett elő. Brabéty Sándor miniszteri segéd-titkár min. titkárrá, Hübery Sándor győri pénzügyi fogalmazót pedig pénzügyi segédtitkárrá nevezte ki. A közoktatási minisz-ter Kemenczy Kálmán kassai tanárt a IX. fizetési oszt-ály első fokozatába léptette elő.

Az első Kossuth-szobor. A szomszédos Bor-sodvármegye megelőzte a többi megyét, s hazánk el-hunyt nagy fia Kossuth Lajos alakját szép ércszoborban örökítette meg. Az ünnepélyes leplezés nagy fénynyel pünköst első napján ment végbe.

Nemes áldozatkészség. Mult hó 26-án tartott meg vármegyénk főjegyzőjének elnökele alatt a Rádova-Zábovai utvonali vicinális uttá tétele ezéjából a törvény által előírt helyszini tárgyalás az érdekeltség részvétele mellett. Nagy nehezébe tüközött a kérdés rendezése, mert az érdekeltségbe csoportosítottak ugyan — saját jól felfogott érdekükben — az áldozatától vissza nem rettentek, mindazonáltal, mert az ut kiépítése 12000 frtnál is több összeget igényel, alig volt remélhető, hogy ezen tetemes anyagi erő biztosítható. Pedig ha valahol, úgy itt valóban a közérdek parancsolta a gondos körültekintést, mert el lehet mondani, miként a ut kiépítése nélkül Rádova és Felső-Sajó községek lakosai — kik leginkább fuvarozásból tartják fenn családjukat — a véginység szélére jutnának. Szeretése jóságos nemtőként ott állott a két község mellett gróf Andrássy Dénes és Géza, kik közül az utóbbi a kiépítés költségeihez 1500 frtot, előbbi pedig 3000 frtot ajánlott fel, kérvény egyuttal a törvényhatóságot, hogy a még fedezetlen maradt mintegy 2800 frtot áldozza közüti pénztárából e szegény vidék javára. S itt következik aztán a nemes kijelentések egész sorozata, melyért az uradalmat képviselő uradalmi főügyész *Hodinka Mihály* ur, legkülönösebben pedig megbízója ezen fenkölt szellemű jótékony főúr előtt le kell vennünk kálapunkat. Ugyanis jegyzőkönyvileg biztosítá az érdekeltséget, hogy az esetben, ha a nemes vármegye ez ut kiépítéséhez a kért hozzájárulást megadja, úgy az uradalom a F.-Sajó és Rádova községekben birt ingatlanai után fizetett állami adója után ugyanoly arányban kívánja magát megterhelteni, mint a mily mérvben járulnak a község lakosai az ut kiépítéséhez (egy évi közmun-ka, illetve utadó 4 szerese); továbbá, hogy az ut további fenntartásához az uradalom évi száz frttal járuland; nemkülönben, hogy az általa megajánlott 3000 frtot 3 hó leforgása alatt az építkezés megkezdése ezéjából a vármegye alispánjának rendelkezésére bocsátandja, sőt, hogy az utépítés még a folyó évben nemcsak megkezdhető, de befejezhető is legyen, előleges három havi értesítés, illetve megkezdés után hajlandó az egész utépítési előirányzati összeget az alispáni hivatalnak beszoolgáltatni; sőt azon esteben, ha az építési munkálatok végrehajtása mellett az előirányzott összeg esekélynek bizonyulna, még további áldozat megtételére is készséket nyilatkozik. — Ezekben constatáljuk a száraz tényeket, mely dieseretre nem szorul; nem is akarunk ez utra lépni, mert a nemes jöttvő a halálkódásoknak nem barátja; azt azonban kimondhatjuk, hogy ha a nagy vagyonu polgártársak, egyletek stb. ily nemesen fognak fel hivatusukat s emberbaráti kötelemeiket, úgy most nem kéne sehoh széles e hazában a szocializmus dühe ellen küzdeni.

Értesítés és meghívás. A rimaszombati közs. elemi fiu- és leányiskola tanestülete az elemi leányiskola negyedik osztályának tantermében, f. évi június hó 8 án délelőtt 8 órakor az ezredéves orsz. ünnepség évforduló napján „iskolai ünnepélyt” rendez, melyre a m. t. érdeklődő szülöket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja Rimaszombat, 1898. június 1-én az igazgatóság.

Búcsú-estély. *Kohlbach* Simon m. kir. honvéd-főhadnagy Jolsváról Munkácsra helyeztetvén át, ez alkalomból május 26-án bajtársai s a város értelmisége, mintegy 40-en, tiszteletére búcsú estélyt rendeztek, melyen a távozó — kiben a katonai s polgári erények oly szép s kövételre méltó harmoniába olvadtak egybe — lelkes ünnepeltetés központja volt! A közkedveltségnek örvendett főhadnagytól tisztársai nevében *Tóth József* százados búcsuzott el pohárköszöntőjében.

Jégverés Velkenyén. Május 27-én d. u. 1 órakor óriási jéges eső esett Velkenyén, mely az amugy is siralmas helyzetben levő gazdák reményeit semmisítette meg. A jég galamb-tojás nagyságban heves záporral 1/4 óránál tovább tartott.

A csai jód- brom-fürdő részvénytársaságának évi közgyűlése szombaton volt. A mult év meglehetősen kedvező eredménnyel záródott, miután azonban terjeszkedésre és beruházásokra van szükség, a részvények után még ez évben osztalékot nem adnak. Az igazgatóságba az elhunyt dr. Szabó Samu helyébe *Sütő Istvánt* választották, az igazgatóság többi tagját újra választották. A gyűlés után kedélyes bankett volt.

Vasuti közgazgatási bejárás. A breznóbánya-nyereséki építettni szándékolt helyi érdekű vasut közgazgatási bejárása május hó 24., 25. és 26-án volt Breznóbányán, Polonkán és Pohorella vasgyárban. A bejárásnál résztvettek: a keresk. miniszter képviselője: *Dr. Képesy Árpád* min. titkár, továbbá *Görgey László* üzletvezető, *Kubinyi Géza* orsz. képviselő, *Dr. Répássy Zólyom* megyei alispán, Breznóbánya polgármestere, *Mihalik Dezső* biz. tag, *Kuna Aurél* főszozolgabíró, *Schröder Gyula* hercegi gyári igazgató, *Gianone Adolt* felügyelő, *Spányi Kálmán* műszaki tanácsos, *Ujlaky, Weber* és *Somogyi* vasuti főmérnökök, *Ujhelyi* kir. főmérnök, *Bodor Ármán* kir. mérnök, *Kuttner* kir. foglalmőrök, *Mandel Gyula* és *Hoffmann Sándor* vasuti engedményesek. A bejárati tárgyalások folyamán megállapították: az építendő vasut irányja, az állomások, a hidak és hozzájáró utak, mi mellett a bizottság a legnagyobb figyelemmel volt az érdekelt községek és birtokosok magánérdekeire. Ezen vasut hivatva lesz a Felső-Garam elszigetelt községeit közelebb hozni a nagyvilághoz, továbbá a völgyön levő hgi vasgyárak felvirágoztatását előmozdítani.

Az orvosi rendtartásból, melyet — mint a lapunk mult számában jeleztek — a roznyói szövetségi gyűlésen a megyei orvosok elfogadtak, a következő pontokat közöljük, melyek nagyrésze a közönséget is érdekli: „Reklámszerű és meglevőre alkalmas czimkékkel és cimzablakkal az orvos ne irányítsa magára a közönség figyelmét. — Az orvos ne adjon levél utján orvosi tanácsot olyan esetben, melyet közvetlen észlelésből nem ismer. — Sérti az orvosi méltóságot, ha más anyagi érdekből szolgálatait, akár egyeseknek, akár bármily testülteknek kedvezményes feltételek mellett vagy ingyen felajánlja — Az orvos kerülje még a látszatát is annak, mintha valamely gyógyszerrel érdekfűzőségben volna. — Ha az elhívott orvos arról értesül, hogy a betegot betegségében más orvos gyógyította, akkor tanácskozást ajánl elődjével. Ha a beteg nem egyezik a tanácskozásba, akkor az ujonnan meghívott orvos kötelessége megkérdezni az első orvost, hogy díjai ki vannak-e egyenlítve, s ha nincsenek, akkor a beteg további gyógykezelését az ujonnan hívott orvos el nem vállalhatja. — Ha sürgős esetekben az orvost beteghez hívják, a kinek van rendes gyógyító orvosa, akkor épen csak a legsürgösebb segit-

seget adja meg, nem rendel el, a mi nem a pillanatnyi veszély megszüntetésére való, nem mond diagnozist és gondoskodik, hogy a rendes gyógyító orvos idejekorán értesüljön a történetéről. — Ha az orvos arról értesül, hogy betegéhez orvosi segítség sürgős szükség nélkül közben más orvost hívtak, az orvosi tekintély érdekében helyesen cselekszik, ha ilyen félnél további látogatását beszünteti. Ez közalkalmazásban levő orvost működése területén nem kötelez. — Ha az orvos más orvos kliensét valamely biztosító társaság, betegpénztár vagy akár milyen egyesület megbízásából meglátogatja, okvetlenül tartózkodnia kell a diagnózisra és gyógyításra vonatkozó akár milyen megjegyzéstől; kötésváltotatással járó vizsgálaton csak a kezelő orvos jelenlétében végezhet. A látogatásról a kezelő orvos minden esetben lehetőleg értesítendő. — Ha valamely orvos betegre speczialistának gyógyíttatja magát, akkor egy a speczialista, mint a kezelő orvos tartózkodjanak egymás hatáskörébe való beavatkozástól és egymás tudta nélkül való véleménynyilvánítástól vagy rendeléstől. — Semmivel sem menthető eljárás, kartársak orvosi működését a közönség előtt kedvezőtlen bírálat tárgyává tenni, sőt kötelessége minden orvosnak a kartársakat laikusok bíráta elől mindenkor megvédeni. — Egyik orvos a másikat kollegialitásból helyettesíti. — A helyettesítő orvos mindig úgy viselkedjék, hogy a betegnek régi orvosába vetett bizalmát nem hogy megrontja, hanem megerősítse. — A helyettesítésért a helyettesítő orvos honorariumot nem követelhet, ha t. i. a helyettesítést az illető kollegának betegsége vagy egyéb más fontos körülményei tették szükségessé. Ez alól kivételt képeznek nagyobb operációk és szülési esetek. — A helyettesítés alatt mindig csak a rendes háziorvos vagy közalkalmazásban levő orvos helyettesítése értendő. — A beteg vagy hozzátartozó azon kívánságának, hogy consilium tartassék, eleget kell tenni. — Kivánatos, hogy a consilliáriust, a mennyiben lehetséges, a gyógyító orvos hívja meg; ha a meghívás a beteg vagy megbízottja részéről érkezik, akkor a consiliumra kért orvos iparkodjék meggyőződni arról, hogy a felszólítás a gyógyító orvos tudtával és beleegyezésével történik. — A consilium eredményezte rendelés és a gyógyítás folytatása a gyógyítóorvos feladata. — A consilarius csak a gyógyító orvossal való megállapodása alapján vagy a beteg egyenes kívánságára ismételteti meg látogatásait és ezen elv értelmében a beteg vagy hozzátartozói előtt tartózkodik a látogatás ismétlésére vonatkozó minden kezdeményezéstől. — A consilarius, kivéve a speczialistákat, a beteg további gyógyítását csakis in consilio folytathatja vagy a régi vagy egy új ordináriussal együtt.”

A roznyói női vasas fürdő tudvalevőleg ez idén új gazdát cserélt, ki ez idén több mint ötvenezer forint árú építkezést eszközöl, úgy hogy vármegyénk első modern fürdője lesz a közel jövőben. Már tető alatt van az ujonnan épített hideg gyógyintézet és gőzfürdő, mely július 1-én közhasználatnak lesz átadva. Munkában van a villanyvilágítás és a városi telefon berendezése, valamint az új kuglizó, law-tennis pálya és az új nagy tánczoló pavillon építése. Régi erdei utak, valamint több új utakat vágtak az erdők által koszoruzott völgyekben. — Eddig kilencz állandó vendég érkezett oda, a mi nagy haladás az előbbi évekhez viszonyítva. A télóra távol-ságra fekvő várossal személyenkint 10 krért közlekedik a nagy közönség egy modern berendezésű omnibusz által, a mi nagyot lendített a fürdőn, hogy roznyóiak is gyakrabban látogathatják. Az árak mérsékeltek.

A gömörmezei közkórház mult évi működéséről szoló gondosan összeállított jelentés a részletes statisztikai adatok közlésével most került ki a sajtó alól. A fizetett *Dr. Löcherer Tamás* igazgató az orvosokkal és a gondnokkal együtt állította össze, s kitűnik a jelentésből, hogy: A gömörmezei közkórházban 1897 ben felvettettek 631 fi, 404 nő, maradt 1896-rol 72 fi, 37 nő. Összesen ápolattott tehát 1144 egyén, 39546 ápolási napon keresztül; egy egyénre átlag 37 ápolási nap esik. A betegek létszáma legnagyobb volt január hónapban: 3847, legkisebb júniusban: 2708; a betegek napi átlaga volt 108. Járólag 1042 egyén részesült 2014 rendelésben. Az összes 1144 ápolott beteg közül 751 gyógyult (65%), 154 javult (13,4%), 57 gyógyulatlanul bocsátottat el (4,8%) s meghalt 69 (6%). 1898-ra további ápolás alatt maradt 113 beteg (9,8%). A meghaltak közül haldokolva hozottat be: 6. 1897-ben összesen 133 műtét végeztetett. Ezek közül 102 gyógyulást, 22 javulást, eredményezett, s azokat *Dr. Löcherer Tamás* igazgató fő-orvos, *Dr. Szabó Károly* és *Dr. Kármán Aladár* osztályvezető orvosok a *Dr. Csesznok Pál* alakló orvos segédkezésével végezték.

A triesti ált. biztosító-társaság (Assicurazione Generali) folyó évi április hó 12-én tartott 66-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1897. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1897. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 410.815.677 kor. 60 fillt tett ki és az év folyamán bevett díjak 17.282.135 kor. 40 fillre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 8.225.896 korona 36 fillérrel 106.055.417 kor. 10 fillre emelkedett. A tűz- és szállítmánybiztosítási ágakban a díj- és illeték-bevétel 26.059.779 kor. 92 fill. volt, miből 11.054.256 kor. 32 fill. viszontbiztosításra fordítottat, úgy, hogy a tiszta díj-bevétel 15.005.523 kor. 60 fillre rugott, mely összegből 12.079.205 kor. 16 fill. mint díjtartalék, minden tehertől menten, a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelevények összege 68.189.768 kor. 38 fillért tesznek ki. Kárakért a társaság 1897-ben 24.466.461 kor. 76 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta kárak fejében 606.962.236 kor. 46 fill. igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 113.406.607 kor. 41 fill. esik, mely összeget a társaság 170.141 káresetben fizetett ki. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen 14.769.224 kor. 48 fillre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 5.250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az 1.560.000 korona külön tartalék, ugyszintén az évi nyereségből kihalított 44.315 korona 04 fillérrel 9.359.224 korona 48 fillérrel emeltetett fel, úgy, hogy az most az 1897-ik évi december 31-én meglevő értékpapírok értékének épen 10%-ának felel meg, továbbá felemlendő még az 160.000 kor. rugó kétes követelések tartaléka. Ezeknek kívül fennáll még egy 400.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a

kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 132.348.020 kor. 60 fill. ról 143.645.142 kor. 28 fill.-re emelkedtek, melyek következésképpen vannak elhelyezve: 1. ingatlanok, és jelzálogkövetelések 23.510.126 kor. 14 fill. — 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 12.499.795 kor. 64 fill. — 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 568.842 kor. 06 fill. — 4. Értékpapírok 94.373.963 korona 44 fillér. — 5. Tárza-váltók 811.139 kor. 70 fill. — 6. A részvényesek biztosított adósevelei 7.350.000 kor. — fill. — 7. Bankonál levő rendelkezésre álló követelések 4.165.607 kor. 26 fill. — 8. Készpénz és az intézet követelei, a hitelezők követelesei levonásával 365.668 kor. 04 fill. — Összesen: 143.645.142 korona 28 fillér. — Ezen értékekből több mint 36 millió korona magyar értékekre esik.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk munkatársait, s általában mindazokat, kik a lap szellemi részét közleményeikkel támogatni szivesek, arra kérjük, hogy leveleiket és czikkeiket ne a szerkesztő nevére czimezve, hanem egyszerűen a „Gömör-Kishont szerkesztősége” czimre küldjék.

M. M. Közleményeit továbbra is szivesen vesszük.
Tiszt. G. J. Kérjük szives türelmét, míg sorait elintézzetjük.

Felelős szerkesztő: LUKÁCS GÉZA.

Nyiltér*).

A „Gömöri Hírlap” a nagyközönség által alig ismert újságoska legutóbbi számában Putnok város haladásáról abból az alkalomból megemlékezve, hogy utzáinak járdaival leendő ellátását hárította el, — jónak látta a város bíróját Rónay János urat „lusta és erélytelen” jelzőkkel illetni, kinek kezében mindenféle szép terv elposványosodik. Jóllehet a „Gömöri Hírlap” czimű laposka nem tartozik a komolyság színezetével bíró és így számbavehető figyelemre méltó lapok közé, mégis városunk bíráját megvéendő, nagy bámulatunknak és méltó esodálkozásunknak adunk kifejezést a fölött, hogy alig 3 héttel ezélett maga a „Gömöri Hírlap” volt az, mely városi bíránkra azt írta volt, hogy ily derék, tevékeny, erélyes bírāja kevés községnek van. Joggal álmétködhünk tehát azon, hogy miképp lustult el 3 hét alatt, mikor még meleg sem volt.

A „Gömöri Hírlap” kérdéses kifakadásának motivumait ismerjük, erre kiterjeszkedni nem óhajtunk, egyedül az igazság érdekében annyit óhajtunk megjegyezni, hogy Putnok városának járdaival leendő ellátását leginkább ő szorgalmazza és adjon az Isten sok oly lelkiismeretes újságíró, mint a milyen erélyes, tevékeny, lelkiismeretes bíró Rónay János.

(P. H.)

Putnok mezőcáros eljársága.

*) E rovat alatt közlöttekért a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Magán-hirdetések.

Foulard-selyem 65 krtól 3 ftt 35 krig méterenként — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ftt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban, **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámentesen valamint házhöz szállítva **mintákat pedig postafordultával** küldenek **Henneberg G. selyemgyáral** (cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** — Magyar levelezés. — Svajczba kétszeres levélbéllyeg ragasztandó.

Lakváltoztatás.

Alólírott tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség tudomására, miszerint

mosóintézetemet

május 1-től a Szijgyártó-utoza 60-ik szám alatti Salyabó-tele házban helyeztem el.

Intézetemben a fehéreműeken kívül fellátalak mindentféle férfi és női szövött- és posztó-ruhák kifogástalan tisztítását jutányos árak mellett.

Tisztítóintézetemet a n. é. közönség jóakaratu pártfogásába ajánlván, vagyok kiváló tisztelettel **Tomasik Mária.**

The Premier Cycle Co Ltd.

(Hillman, Herbert és Cooper.) 4-22

Gyárak: { **COVENTRY. EGER. DOOS.**
(Anglia.) (Csehország) (b. Nürnberg)

Évi előállítás: 60.000 kerékpár.

Képes árjegyzék: ingyen és bérmentve.

Hirdetmény.

161. sz. — Alulírt bírósági végrehajtott 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék 1897. évi 1068., 24366. számú végzése következtében **Dr. Ferbstein József** által képviselt **I. magy. ált. bizt. társaság** javára **Stelkovic László** ellen 60 frt 99 kr., 20 frt 54 kr. s jár. erejéig 1897. s 1898. évben foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 375 frt-ra becsült lovak, ökrök, sertés, kocsiból álló ingóságok nyilv. árverésen eladottnak. Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1375/98. sz. végzése folytán 60-99 kr., 20-54 kr. tökéltvetés, ennek 1897. október hó 15. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 51 frt 16 kr-ban bíróság már megállapított költségei erejéig Rimaszécsben a vásártéren leendő eszközösére **1898-ik évi június hó 13-dik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kifizetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni. — Kelt Rimaszécs, 1898. évi május hó 21-én.
Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Fodor Ágostonné, szül. Abaffy Mária-nak **Feled községében** fekvő, 4 cat. hold belsőségből, 147 cat. hold szántó földből, 50 cat. hold rétből és 15 cat. hold legelőből álló birtoka lakházzal, gazdasági épületekkel, őszi és tavaszi vetéssel **1899-ik év április hó 24-től**

haszonbérbe kiadó.

A birtokhoz tartozó 232 cat. hold, most tilalom alatt lévő kivágott erdő, pár év múltán legelőül szinte bérbe fog adatni. A birtok cat. tiszta jövedelme 1305 frt, földadója 332 frt 92 kr.
További felvilágosítást ad **Kubinyi Aladár Rimaszombatban.**

Eladó házak.
Tiszolezon egy ház, melyhez öt szoba, előszoba, konyha, kamara, pince, padlás, faszín, esür, istálló és kert, — továbbá ugyanott egy másik ház, melyhez három szoba, konyha, pince, padlás és kert tartozik, szabadkézből eladók. — Mindkét ház iránt venni szándékozók felvilágosításért forduljanak a tulajdonos **özv. Ambrózy József**hez.

Hirdetmény.
A gyezei vasúti állomáshoz fél órányira lévő **Mikolcsány községben** egy 147 catasztrális holdat tevő **nemesi birtok**, kényelmes lakházzal és teljesen jó karban lévő gazdasági épületekkel, vetéssel s gazdasági felszereléssel kedvező feltételek mellett **örök áron eladó.**
Feltételek alulírt tulajdonosnál Mikolcsányban megtudhatók.
Sinka András.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Nyeresség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elemi társasági ág (1897.)

KIADÁS.				BEVÉTEL.			
	korona	fil.		korona	fil.	korona	fil.
I. Kifizetések (a kárelvétel költségeivel együtt): 1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	6327090	40	2943376	18	9270466	58	
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítvényeit): 1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen kifizelve) 2. Juttatások 3. Folyó igazgatási költségek 4. Adók és illetékek	1742037	30	1752081	16	3494118	46	
III. Leírások és egyéb kiadások: 1. Leírások kettős követelekre 2. Egyéb kiadások: Juttatások és kamat a hivatalnokok ellátási pénztárába	6823	18	151820	32	158643	50	
IV. Tartalék függő károira: 1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbizt. részét 3. Jegyzetelés, levonva a viszontbiztosítók részét	931473	18	1331830	—	2264291	18	
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén: 1. Díjtartalék: a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét b) Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Tökésített nyereségtartalék 3. Értékpapírok arányamtartaléka 4. Kettes követelek tartaléka	6126673	26	896591	78			
VI. Évi üzleti nyereség	6973205	04	2625000	—	12096720	56	
Összesen	15182034	40	609916	42	28939903	40	
I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről: 1. Díjtartalék, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Tökésített nyereségtartalék 3. Értékpapírok arányamtartaléka 4. Kettes követelek tartaléka	6630192	78	2625000	—	2071329	66	
II. Függő károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét): 1. Tűzbiztosítás 2. Szállítmánybiztosítás 3. Jegyzetelés	814827	48	856875	96	1621705	44	
III. Díjbevételek (levonva a törléseket): 1. Tűzbiztosítás le: viszontbiztosítás 2. Szállítmánybiztosítás le: viszontbiztosítás	10821310	48	3022780	08	15844631	16	
IV. A tökéletesítések hozadéka: 1. Kölcsön- és leszámítási kamat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál eszközölt betétek kamata 2. Értékpapírok kamata 3. Ingatlanok tiszta hozadéka	80038	70	376046	56	539096	06	
V. Egyéb bevételek: 1. Kötvényilletékek a) Tűzbiztosítás b) Szállítmánybiztosítás 2. Könyvszerű arányam nyereség értékpapírokon	112084	28	41748	16	1161832	44	
Összesen:	28939903	40			28939903	40	

Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1897.)

I. Esedékes biztosítások és járadékok fizetése: 1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Elelési esetre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét 3. Járadékfizetések	5246362	32	1116374	98	290945	36	6659682	66
II. Fizetések visszavonásait kivéve, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—	—	—	1560651	06	369779	82
III. Összesen	—	—	—	—	1560651	06	369779	82
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítvényeit): 1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve) 2. Juttatások 3. Folyó igazgatási költségek 4. Beutazási juttatások 5. Otvosi költségek 6. Adók és illetékek	1120806	26	1257111	78	397057	34	2919435	08
V. Leírások és egyéb kiadások: Leírások kettős követelekre és ingatlanra	—	—	—	—	313154	10	26210	26
VI. Függő károk tartaléka: 1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét 2. Elelési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét 3. Járadékfizetések	832426	10	337352	02	11427	34	1181205	46
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén: 1. Díjtartalék: a) Haláles. szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét Kor. 89.013.234-70 b) Elelési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét Kor. 9.215.211-18 c) Járadékfizetések Kor. 3.622.038-96 2. Díjbevételek a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. a viszontbizt. részét Kor. 4.109.092-22 b) Elelési biztosítások, lev. a viszontbiztosítók részét Kor. 265.939-34 3. Külön tartalék a kamattal esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére 4. Tökésített nyereségtartalék 5. Értékpapírok arányamtartalék és kiegészítő tartalék 6. Kettes követelek tartaléka 7. A biztosítottak osztalékajpja	101280454	54	4374992	56				
VIII. Évi üzleti nyereség	400000	—	2625000	—	6896453	92	1385764	54
Összesen	131894638	64	1831884	64	131894638	64		
I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről: 1. Díjtartalék (levonva a viszontbiztosítók részét) 2. Díjbevételek 3. Külön tartalék a kamattal esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére 4. Tökésített nyereségtartalék 5. Értékpapírok arányamtartaléka és kiegészítő tartalék 6. Kettes követelek tartaléka 7. A biztosítottak osztalékajpja	99575878	98	4013641	76	210090	—	2625000	—
II. Függő károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)	2625000	—	5920888	40	80000	—	1093810	68
III. Díjbevételek 1. Halal esetre szóló és vegyes biztosítások levonva a viszontbiztosítási díjat 2. Elelési biztosítások levonva a viszontbiztosítási díjat 3. Járadékfizetések	15134170	24	935712	06	455196	70	16525079	—
IV. A tökéletesítések hozadéka: 1. Kölcsön- és leszámítási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai 2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai 3. Jelzálogkölcsönök kamatai 4. Értékpapírok kamatai 5. Ingatlanok tiszta hozadéka	25603	38	53748	76	296798	80	3488974	54
V. Egyéb bevételek: 1. Kötvényilletékek 2. Könyvszerű arányam nyereség értékpapírokon	393542	02	126565	52			1583107	54
Összesen	131894638	64			131894638	64		

VAGYON Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1897. december 31-én. TEHER.

Folyó számla	A tétel neve					Folyó számla	A tétel neve					
	A	B	Összesen	A	B		Összesen					
	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.
1	A részvényesek adósságlevele a tőke be nem fizetett részéről	3675000	—	3675000	—	7350000	—	—	—	—	—	—
2	Ingatlan birtok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a) Városi ingatlanok	—	—	13150000	—	13150000	—	—	—	—	—	—
	b) Mezőgazd. sági birtokok	2513200	—	—	—	2513200	—	—	—	—	—	—
3	Építési alatt álló intézeti ház Milánóban	—	—	978152	86	978152	86	—	—	—	—	—
4	Kölcsönök a társaság életbiztosítási kötvényeire	—	—	12499795	64	12499795	64	—	—	—	—	—
5	Kamatok jelzáloglag biztosított kölcsönöknél	—	—	6873773	28	6873773	28	—	—	—	—	—
6	Ingatlanokra	—	—	568342	06	568342	06	—	—	—	—	—
7	Kölcsönök értékpapíroknál	58842	06	8460882	46	9350224	74	—	—	—	—	—
8	Allam- és más értékpapírok	898318	28	538412	46	781718	70	—	—	—	—	—
9	Folyó kamatok	243306	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Valók a társaságban	811139	70	—	—	811139	70	—	—	—	—	—
11	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	3985649	90	179957	36	4165607	26	—	—	—	—	—
12	Készpénz az intézet igazgatóságánál és kifizetőnél	852839	76	61721	98	914561	74	—	—	—	—	—
13	Visszatérítendő viszontbiztosítók számláiból	743359	78	48123	40	791483	18	—	—	—	—	—
14	Maradvány az intézet főkönyveinek számláiból	2918190	78	490748	06	3488938	84	—	—	—	—	—
15	Maradvány az A mérleg folyó számlájából	—	—	2261618	04	2261618	04	—	—	—	—	—
16	Adósság különböz. címek alatt	94123	64	53107	84	994341	48	—	—	—	—	—
	a) Lelettek kezesség és biztosítók gyanánt	3311684	04	4587368	08	7899032	12	—	—	—	—	—
	b) Leut. földesurak alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	—	—	—	—	—
	c) Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—	—	—	—	—	—
	d) Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	—	—	—	—	—
17	Betörési és visszakövetelés a társaság összes hivatalaiban, czégtárák, papír- és nyomtatvány az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Életbiztosítottak és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	29606344	18	12999905	46	19606449	64						
Az 1897. decz. 31-én a jövő évre érvényben maradó díjtartományok értéke	kor. 68.189.768-38											
I. A jövő években bejárando díjtartományok: 1. Alaptőke 2. Tökésített nyereségtartalék 3. Díjtartalék az értékpapírok arányam ingadozásának fedezésére 4. Kiegészítő tartalék 5. Tartalékalap kettős követelek fedezésére a) Díjtartalék folyó biztosításokra az A mérlegben Díjtartalék folyó biztosításokra a B mérlegben b) Külön alap a kamattal esetleges hanyatlásnak kiegyenlítésére részének c) Tartalék függőben lévő kármentesekre val 6. Tartalékalap az életbiztosításban nyereménynyel biztosítottak javára 7. A hivatalnokok ellátási pénztárában vagyona 8. Jelzáloghitelek 9. Egenylen a viszontbiztosítók számláiban 10. Egenylen az intézet főkönyveinek számláiban 11. Egenylen a B mérleg folyó számláiban 12. Hitelek különböző címeken 13. Hitelek kezesség és biztosítók gyanánt 14. Gidon alapítvány 15. Girard alapítvány 16. Goldschmidt alapítvány 17. Besso József alapítvány 18. Calabi R. alapítvány 19. Nyereség előírás (A mérleg) kor. 3.552-96 a) Nyereség az évi üzletből	5250000	—	5250000	—	10500000	—	—	—	—	—	—	
	2625000	—	2625000	—	5250000	—	—	—	—	—	—	—
	2418455	52	5336453	02	7754909	44	—	—	—	—	—	—
	80000	—	80000	—	160000	—	—	—	—	—	—	—
	6973265	04	—	—	6973265	04	—	—	—	—	—	—
	—	—	101280154	54	101280154	54	—	—	—	—	—	—
	—	—	4374862	56	4374862	56	—	—	—	—	—	—
	—	—	400000	—	400000	—	—	—	—	—	—	—
	2264291	18	—	—	2264291	18	—	—	—	—	—	—
	—	—	1181205	46	1181205	46	—	—	—	—	—	—
	1655917	64	—	—	1655917	64	—	—	—	—	—	—
	1672319	10	97599	90	1769919	—	—	—	—	—	—	—
	81610	96	4956	04	86567	—	—	—	—	—	—	—
	2261618	04	—	—	2261618	04	—	—	—	—	—	—
	351380	02	3955	78	355285	80	—	—	—	—	—	—
	3311684	04	4587368	08	7899032	12	—	—	—	—	—	—
	10948	86	—	—	10948	86	—	—	—	—	—	—
	9955	—	—	—	9955	—	—	—	—	—	—	—
	6000	—	—	—	6000	—	—	—	—	—	—	—
	12000	—	—	—	12000	—	—	—	—	—	—	—
	6000	—	—	—	6000	—	—	—	—	—	—	—
	613468	78	1831584	64	2445052	42	—	—	—	—	—	—
Összesen	2266844	18	12999905	46	15960449	64						